

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search
<http://ageconsearch.umn.edu>
aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

in agriculture when prices were liberalised and subsidies cut. The reform policies that had a strong influence on labour adjustment were, besides price and trade liberalisation, privatisation of production factors, farm transformation policies, and the set of general reform policies which liberalised factor markets and removed obstacles for improved factor allocation and mobility throughout the whole economy. Surplus labour outflow from agriculture is stimulated by these liberalisation policies and by the privatisation of the farm assets as they improve incentives and remove constraints for optimal factor allocation and structural adjustment. Finally, the shift to individual farms, which was especially strong in labour-intensive production systems with low labour productivity in agriculture, has reduced the outflow of labour from agriculture by improving farm governance and labour efficiency.

Súhrn

Reformy v prechodových krajinách spôsobili väzne zmeny v oblasti zamestnanosti v polnohospodárstve, pričom tieto zmeny sa medzi jednotlivými krajinami veľmi líšia. Napríklad v Madarsku a Estónsku sa počet polnohospodárskych pracovníkov dramaticky znížil, v Poľsku a Slovinsku bol tento pokles nižší a v Rumunsku a Rusku sa počas prechodového obdobia ich počet zvýšil. Diskutuje sa o tom, že rozdiely v polnohospodárskej zamestnanosti počas prechodového obdobia spôsobili odlišnosti vo počatočných podmienkach a rozdiely v reformnej politike. Na využívanie pracovných sôl v polnohospodárstve mal vplyv rozsah reformy cien a mzdové úpravy. Stimulom pre únik nadbytočnej pracovnej sily z polnohospodárskeho sektoru je aj liberalizácia trhu výrobných faktorov a privatizácia polnohospodárskeho majetku, čím sa zlepšuje motivácia a odstraňujú prekážky optimálneho rozmiestnenia faktorov a štrukturálnych úprav. Návratom k samostatnému hospodáreniu sa zlepšilo riadenie a zvýšila sa efektívnosť práce, v dôsledku čoho poklesol aj odliv pracovných sôl z polnohospodárstva.

Kľúčové slová: polnohospodárstvo, zamestnanosť, individuálne hospodárenie, krajiny strednej a východnej Európy, prechodové obdobie, reforma

References

- Agricultural policies, markets and trade in the Central and East European Countries (CEECs), the New Independent States (NIS) Mongolia and China : Monitoring and Outlook. Paris : OECD, 1995. 232 p. ISBN 92-64-14434-X
- CARTER, M. R. 1984. Resource allocation and use under collective rights and labour management in Peruvian coastal agriculture. In: Economic Journal, vol. 94, 1984, no. 376, p. 826-846.
- DE MELO, M. - DENIZER, C. - GELB, A. 1996. From plan to market: patterns of transition. In: The World Bank Economic Review, vol. 10, 1996, no. 3, p. 397-424.
- EAST European Agriculture and Food, various issues.
- LIN, J. Y. 1988. The household responsibility system in China's agricultural reform : A theoretical and empirical study. In: Economic Development and Cultural Change, vol. 36, 1988, no. 3, p. 199-224.
- MACOURS, K. - SWINNEN, J. 1999. A comparison of agrarian reform in Russia, China and Central and Eastern Europe. In: Werheim, P. (Ed.), Russia's Food Economy : Towards Truly Functioning Markets, forthcoming.
- MATHIJS, E. - SWINNEN, J. 1998. The economics of agricultural decollectivization in East Central Europe and the former Soviet Union. In: Economic Development and Cultural Change, vol. 46, 1998, no. 4, p. 1-26.
- OECD-AHEG (Ad Hoc Expert Group on East/West Relations in Agriculture), various unpublished issues. Review of agricultural policies : Estonia. 1996. Centre for Co-operation with the Economies in Transition. Paris : OECD, 1996. 238 p. ISBN 92-64-15348-9
- ROZELLE, S. - LI, G. - BRANDT, L. 1998. Land rights, farmer investment incentives, and agricultural production in China : Paper presented at the UNU/WIDER conference on Land Reform Revisited, Access to Land, Rural Poverty and Public Action. Santiago, 1998.
- SCHMITT, G. 1991. Why is the agriculture of advanced western countries still organized by family farms? Will this continue to be so in the future? In: European Review of Agricultural Economics, vol. 18, 1991, no. 3-4, p. 443-458.
- SWINNEN, J. (Ed.). 1994. Policy and institutional reform in Central European Agriculture. Aldershot : Avebury, 1994.
- SWINNEN, J. - BUCKWELL, A. - MATHIJS, E. (Eds.). 1997. Agricultural privatization, land reform and farm restructuring in Central and Eastern Europe. Aldershot : Ashgate, 1997.
- SWINNEN, J. - MACOURS, K. - DRIES, L. 1999. Transition and agricultural labour : Economic Papers, European Commission, Directorate-General for Economic and Financial Affairs, 1999.
- World Bank. 1997. Statistical handbook. States of the former USSR : Studies of Economies in Transition. Washington, 1997.
- Yearbook on labour statistics 1997. Geneva : ILO publications, 1997.

Contact address:

Liesbeth Dries, KU Leuven, Policy Research Group, Department of Agricultural and Environmental Economics, de Croylaan 42, B-3001, Heverlee, Belgium, tel.: +32-16-321614, fax: +32-16-321996

Acta oeconomica et informatica 2
Nitra, Slovaca Universitas Agriculturae Nitriae, 2000, s. 45-48

EKONOMIKA VÝROBY OVOCIA A ZELENINY THE ECONOMY OF PRODUCTION OF FRUITS AND VEGETABLES

Ivan Mojmir ZOBORSKY

Slovenská polnohospodárska univerzita v Nitre

The development is analysed of some selected indicators characterizing the economy of the production of fruits and vegetables in Slovakia. Emphasis is laid on the development of production, cultivated areas, consumption of fruits and vegetables, and prices in the period of 1994-1998. Various problematic sides of vertical integration in the production and processing of fruit and vegetables were examined.

Key words: Slovak Republic, economic indicators, fruits and vegetables, development trends

V roku 1998 predstavovala celosvetová produkcia ovocia podľa údajov FAO 431,2 mil. ton, z toho 153,6 mil. ton bola úroda ovocia mierneho pásma. V Európskej únii bola celková produkcia ovocia 52,2 mil. ton, z toho 41,1 mil. ton úroda ovocia mierneho pásma. Trhová produkcia ovocia v EÚ spolu sa pohybovala okolo 28,2 mil. ton.

Celková svetová produkcia zeleniny dosiahla v roku 1998 podľa údajov FAO 599,4 mil. ton. Najväčší objem tvorili rajčiaky (89,1 mil. ton), hlávková kapusta (48,1 mil. ton), cibúla (39,4 mil. ton) a mrkva (18,2 mil. ton). Pestovateľské plochy zeleniny v EÚ sa mierne rozšírili a dosiahli 1860 tis. ha. Takmer vo všetkých krajinách EÚ rastie produkcia zeleniny rýchlejšie ako pestovateľské plochy. Trhová produkcia zeleniny v EÚ bola v roku 1998 46 mil. ton.

Svetová produkcia jabĺk sa má v nasledujúcich rokoch výrazne zvýšiť. Celkový objem produkcie jabĺk vo svete má v roku 2005 dosiahnuť okolo 68 mil. ton, to znamená nárast o 30% v porovnaní s rokom 1998. V krajinách EÚ sa do roku 2005 očakáva rast produkcie jabĺk o 27%.

Materiál a metódy

Ekonómikou výroby ovocia a zeleniny sa zaobráme od roku 1971 v rámci vedeckej prípravy spojenej s odborným rastom, ďalej v rámci vedeckovýskumnej činnosti, ale aj v súvislosti so zabezpečovaním výučby predmetu Ekonomika agroodvetví a z nej vyplývajúcej publikáčnej činnosti.

V práci využívame podkladové údaje Ministerstva pôdohospodárstva SR, Štatistického úradu SR, Výskumného ústavu ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva, Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory, Ovocinárskej únie SR, Slovenskej zeleninárskej únie, Agrárne trhové informácie Slovenska a literárne pramene.

Naša rezortná informačná sústava, žiaľ, nedisponuje podkladmi o nákladových reláciach výroby ovocia a zeleniny. Výrobcovia tak nemajú možnosť porovnať individuálne náklady s celostátnymi údajmi. Preto pri hodnotení kladieme dôraz na vývoj produkcie, spotrebu ovocia a zeleniny, cenové relácie, ale zároveň analyzujeme aj ďalšie momenty, ktoré s ekonomikou uvedených odvetví bezprostredne súvisia.

Výsledky a diskusia

Ovocinárstvo a zeleninárstvo patria spolu s vinohradníctvom, kvetinárstvom a sadovníctvom u nás do veľkej skupiny záhradníckych odvetví. Zaradujeme ich medzi najintenzívnejšie odvetvia rastlinnej výroby, ktoré majú veľmi dôležitú úlohu vo výžive obyvateľstva. Ovocie a zelenina sa pestujú na priamu spotrebú v čerstvom stave, alebo ako surovina pre konzervárenský priemysel. Sú zdrojom dôležitých vitamínov, vlákniny, minerálov a ostatných špecifických a biologicky aktívnych látok, ktoré majú priaznivý vplyv na ľudský organizmus.

Ovocie

Ovocinárstvo patrí u nás medzi najstaršie špecializované výroby. Vo svete sa pestuje pestrá škála najrôznejších druhov ovocia.

Medzinárodné ročenky sledujú okolo 25 skupín. Nás súčasný sortiment zahŕňa 23 druhov a okolo 200 odrôd ovocných drevín.

Na celkovej produkcií rastlinných komodít sa ovocinárstvo v SR podielala len 2,5%. V poslednom období pozorujeme stagnáciu nášho ovocinárstva. V roku 1998 sme evidovali 18 618 272 ovocných stromov a kríkov s najväčším zastúpením jabloní (7 712 197). V súkromnom sektore bolo 18 224 197 ks.

Celková produkcia ovocia v roku 1998 dosiahla 155 587 ton, z toho úroda jabĺk 83 464 t, sliviek 22 226 t, hrušiek 12 022 t, broskyň 8 503 t, čerešní 7 851 t, orechov vlašských 7 408 t a marhúľ 6 828 t. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím sa zvýšila najmä produkcia sliviek. Súkromný sektor vyprodukoval 154 547 ton ovocia.

Pri jabloniach sa dosiahla z jedného stromu priemerná produkcia 10,82 kg, pri hruškách 13,46 kg, pri broskyniach 9,04 kg, pri marhuliach 8,38 kg, pri slivkách 9,80 kg, pri čerešniach 11,92 kg, pri višniach 8,06 kg a orechoch vlašských 13,77 kg. Úroda jahôd činila 3,47 t na 1 ha. Z jedného kríka sa zobraťalo 1,78 kg egrešov a 0,99 kg ribezlí. Bilanciu výroby a použitia ovocia uvádzame v tabuľke.

Súčasná spotreba ovocia sa u nás pohybuje okolo 70 kg na obyvateľa za rok. V porovnaní s odporúčanými výživovými normami by sa mala zvýšiť o 30–40%. Naša spotreba je v porovnaní s krajinami EÚ (napr. Grécko 185 kg, Taliansko, Belgicko a Luxembursko 140 kg, Holandsko 130 kg) veľmi nízka. Naviac, súčasná spotreba ovocia u nás je v priebehu roka rozdelená nerovnomerne (16% v I. štvrtroku, 4% v II., v treťom 47% a vo IV. 33% z celkovej spotreby).

Na kompoty sa spracovalo 2 tis. ton ovocia, ovocných nátierok sa vyrobilo 4 098 t, mrazeného ovocia 1 770 ton. Pritom sme dovezli 2 082 t ovocnej detskej výživy, 2 443 ton kompotov a 219 ton mrazeného ovocia. Doviezli sme aj 29 368 ton jabĺk, 2 374 t broskyň, 835 t čerešní a višní a ďalšie desiatky ton ostatných druhov ovocia mierneho pásma. Zistili sme však, že pri súčasných cenových a nákladových reláciach v zahustených intenzívnych ovocných výsadbach možno u nás vyrábať ovocie rentabilne.

Výrobková vertikála ovocia má viaceré špecifické črty. Ovocie ľahko podlieha znehodnoteniu (najmä kôstkové a drobné), pravidelne zaznamenávame medziročné výkyvy v úrodnosti, ďalej je to stále vysoký podiel ručnej práce potrebný na rez a zber. Vo všetkých cykloch a fázach vertikály existujú v tomto období značné rezervy. Neodôvodnené vysoké sú straty na vyrábenej produkcií. Treba zlepšiť pozberovú úpravu, triedenie a skladovanie dospelaného ovocia. Vyspelé ovocinárstvo Európy nám v tomto smere poskytuje mnoho námetov.

Po roku 1990 sa postupne znižuje výmera rodiacich ovocných sadov. Na začiatku roku 1999 sme evidovali 5 986 ha ovocných sadov, z toho takmer polovicu tvorili výsadby jabloní. Veľká časť ovocných sadov sa neošetruje intenzívne. V roku 1998 sa v intenzívnych sadoch urodilo 31 430 t ovocia. Jablká predstavovali až 80% z celkovej úrody ovocia.

Ceny ovocia od výrobcov sa roku 1998 pri jablkách pohybovali od 8 843 do 10 130 Sk za tonu, hrušky predávali za 7 000–10 712 Sk, cena prvých broskyň bola 28 800 Sk a neskôr klesla na 14 318 Sk, pri skorých marhuliach rovnaký ukazovateľ vykázal hodnotu 26 500 Sk, pri neskôrých 10 860 Sk. Cena sliviek sa pohybovala od 10 550 Sk do 17 000 Sk. Záhradné triedené jahody predávali

Tabuľka 1 Vývoj bilancie výroby a použitia ovocia v SR (t)

Ukazovateľ (1)	1994	1995	1996	1997	1998	98/94
Domáca produkcia (2)	123 359	91 655	145 580	133 176	155 587	1,26
Z toho intenzívne sady (3)	24 928	19 929	32 454	30 555	31 430	1,26
Dovoz (4)	31 045	44 869	110 368	46 629	56 689	1,83
Celková ponuka (5)	154 404	136 524	255 948	179 805	212 276	1,37
Dodávky na trh a pre sprac. priemysel (6)	45 401	24 200	25 188	27 195	20 743	0,46
Priama spotreba (7)	81 242	84 693	198 387	125 986	173 518	2,14
Vývoz (8)	27 761	27 631	32 373	26 624	18 015	0,65
Celkové použitie (9)	154 404	108 893	223 575	179 805	212 276	1,37

Zdroj: Štatistický úrad SR, Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva

Table 1 Evolution of balance of production and utilization of fruits (t) in Slovakia (1994-1998)

(1) indicator, (2) domestic product, (3) of which: intensive plantation, (4) import, (5) total supply, (6) supply to market and processing industry, (7) direct consumption, (8) export, (9) total utilization

Tabuľka 2 Vývoj celkovej bilancie zeleniny v SR za roky 1994-1998

Ukazovateľ (1)	1994	1995	1996	1997	1998	98/94
Osevná plocha v ha (2)	34 286	36 486	38 887	40 548	40 516	1,18
Zberová plocha v ha (3)	34 195	37 009	38 389	39 921	40 157	1,17
Hektárové úroda v t (4)	14,2	13,5	14,6	14,8	14,1	0,99
Produkcia v t (5)	485 524	489 421	559 588	594 741	593 025	1,22
Dovoz v t (6)	40 864	33 606	34 545	46 917	64 865	1,59
Celková ponuka v t (7)	526 388	532 027	594 133	641 658	740 577	1,41
Dodávky na trh a spracov. priem. v t (8)	76 300	55 800	52 400	52 515	41 777	0,55
Vývoz v t (9)	77 383	65 981	52 378	47 679	41 528	0,54
Spotreba v t (10)	372 705	410 246	489 355	541 464	657 272	1,76
Celkové použitie v t (11)	526 388	532 027	594 133	641 658	740 577	1,41

Prameň: Situačná a výhľadová správa : Zelenina. Bratislava : MP SR, VÚEPP, 1999.

Table 2 Evolution of total balance of vegetable production in Slovakia (1994-1998)

(1) indicator, (2) cultivated area (ha), (3) harvested area (ha), (4) yield per ha (t), (5) production (t), (6) import (t), (7) total supply (v t), (8) supply to market and processing industry (t), (9) export (t), (10) consumption (t), (11) total utilization (t)

pestovatelia od 24 500 Sk do 35 tis. Sk za tonu. Priemerná spotrebiteľská cena jabĺk na začiatku roku 2000 bola takmer 30 Sk za 1 kg.

V Koncepcii agrárnej a potravinovej politiky do roku 2005 (1. verzia) sa predpokladajú zberové plochy ovocných sadov na výmere 8 500 ha s úrodou 8,19 t z 1 ha. Domáca produkcia v roku 2005 by mala dosiahnuť 36 985 tis. ton ovocia.

Zelenina

U nás sa bežne pestuje okolo 30 významnejších druhov zeleniny. Na hodnote hrubej poľnohospodárskej produkcie zelenina participuje 3%. V tomto odvetví pretrváva u nás nerovnomerný vývoj intenzity, ktorú možno charakterizať ako všeobecne nízkú, s vysokými medziročnými výkyvmi pri jednotlivých druhoch. Súčasná produkcia zeleniny je okolo 600 tis. ton. V roku 1998 sme dospelovali 143 476 t kapusty bielej, 71 989 t rajčiakov, 63 991 t mrkví a karotky, 42 189 t cibule a 29 224 t papriky. Najväčšie pestovateľské plochy zaberali hlúboviny (13 008 ha), plodová zelenina (11 399 ha), koreňová zelenina (7 126 ha) a cibuľová zelenina (5 040 ha). Celková výmera zeleniny v roku 1998 činila 42 157 ha. Súkromný sektor sa na celkovej produkcií podielal 94,6%.

Hektárové úrody zeleniny značne kolísali. V roku 1998 sa na 1 ha v priemere urodilo 26,12 t kapusty bielej, 10,52 t karfiolu, 15 t kalerábu, 16,11 t mrkví, 15,15 t melónov, 15,20 t papriky, 22,60 t rajčiakov a 11,01 t cibule. Celkovú bilanciu zeleniny uvádzame v tabuľke 2.

Spotreba zeleniny a zeleninových výrobkov na obyvateľa predstavovala 107,4 kg, z toho čerstvá zelenina 80,7 kg. V porovnaní s odporúčanou dávkou 125 kg i s krajinami EÚ nedosahuje dostatočnú úroveň. V Taliansku je to napríklad okolo 170 kg a v Grécku dokonca takmer 250 kg.

V roku 1998 sa u nás vyprodukovalo takmer 600 tis. ton zeleniny, z toho celkové straty predstavovali 151 490 ton. Skutočné množstvo zeleniny na spracovanie a konzum bolo 441 534 t, z toho čerstvá zelenina na krátkodobé skladovanie a spracovanie tvorila objem 371 206 t. Dlhodobo skladovanej zeleniny bolo 70 328 ton. Išlo najmä o hlúboviny, cibuľoviny a koreňovú zeleninu.

V SR sme v roku 1998 vyrobili 14 188 t sterilizovanej zeleniny, 3 333 t sterilizovaných uhoriek, 4 015 t rajčiakového pretlaču, 2 638 t kečupu, 3 294 t kvasenej kapusty a 9 583 t mrazenej zeleniny.

Podľa údajov ŠÚ SR bola plocha skleníkov využívaných na pestovanie rýchlenej zeleniny v roku 1998 328 540 m², parníská zaberali 22 265 m² a pod fóliami sa zelenina produkovala na výmere 101 600 m².

Podľa našich zistení nákupné ceny nepokrývali skutočné náklady producentov zeleniny. V jednotlivých mesiacoch roku 1998 sa napríklad ceny kapusty bielej pohybovali od 4 375 Sk do 6 650 Sk za 1 t. Cena rajčiakov bola 14 50-46 000 Sk, papriky zeleninovej 11 275-57 550 Sk, cesnaku 30 100-33 950 Sk za 1 t. Spotrebiteľské ceny boli však vysoké, napr. mrkv 17,38-19,44 Sk za 1 kg, kapusty hlávkovej bielej 14,07 až 17,27 Sk, cibule 18,84-32,11 Sk, cesnaku 74,67 až 75,21 Sk.

V roku 1998 sa zvýšil objem dovozu jednotlivých druhov zeleniny. Veľký podiel na dovoze má kapusta a cibúla. Pasívne saldo zahraničného obchodu predstavovalo 23 337 ton zeleniny, čo v hodnotovom vyjadrení činilo 244 674 tis. Sk.

Na splnenie požadovanej spotreby zeleniny by sa mala zvýšiť jej výroba a nastať zmeny v sortimente ponuky, v kvalite predávanej zeleniny a vo vhodnom časovom rozložení ponuky a spotreby v priebehu roka. Zároveň by sa postupne mali vytvárať odbytové združenia ovocia a zeleniny, ktoré by svojou činnosťou znižovali náklady, stabilizovali ceny a zlepšovali kvalitu produktov.

Zberové plochy zeleniny by podľa Koncepcie agrárnej a potravinovej politiky do roku 2005 (1.verzia) mali dosiahnuť 46,9 tis. ha pri úrode 18,7 t na 1 ha. Domáca produkcia by mala v roku 2005 predstavovať 877,3 t, z toho na potravinárske použitie 657 tis. ton. Medzi priority exportu by mala patriť aj čerstvá a mrazená zelenina a ovocie. Zároveň by sa mala rozvíjať aj produkcia ovocia a zeleniny pri uplatnení ekologických systémov hospodárenia na pôde.

Súhrn

Analyzuje sa vývoj vybraných ukazovateľov charakterizujúcich ekonomiku výroby ovocia a zeleniny na Slovensku. Dôraz sa klade na vývoj pestovateľských plôch, produkcie, spotrebu ovocia a zeleniny a cenové relácie v období rokov 1994-1998. Posúdili sa viaceré problémové stránky vertikálnej ovocia a zeleniny.

Kľúčové slová: ekonomicke ukazovatele, ovocie a zelenina, vývojové tendencie, Slovenská republika

Literatúra

- BIELIK, P. a kol. 1995. Agrárna ekonomika. Nitra : VŠP, 1995. 247 s.
 GOZORA, V. 1998. Procesné a štrukturálne zmeny v poľnohospodársko – potravinárskom komplexe. In: Acta oeconomica et informatica, roč. 1, 1998, č. 1, s. 4-8.
 Koncepcia agrárnej a potravinovej politiky do roku 2005 (1.verzia). Bratislava : VÚEPP, 2000. 43 s.
 KUZMA, F. 2000. Vplyv agrárnej politiky na formovanie integračno – hospodárskych a agroobchodných štruktúr : Záverečná správa výskumnej úlohy č. 39. Nitra : SPU, 2000.
 PEKÁRIK, Š. a kol. 1989. Organizácia zeleninárskej výroby. Bratislava : Príroda, 1989. 195 s. ISBN 80-0700037-2
 PORHAJAS, V. 1998. Produkčné a exportné možnosti slovenského ovocinárstva. In: Zborník PEF MZLU. Brno, 1998, s. 127-130. ISBN 80-7157-336-1
 Situačná a výhľadová správa : Ovocie. Bratislava : MP SR, VÚEPP, 1999. 27 s.
 Situačná a výhľadová správa : Zelenina. Bratislava : MP SR, VÚEPP, 1999. 34 s.
 Správa o stave zemědělství ČR za rok 1998 : Zelená správa. Praha : MZ ČR, 1999. 105 s. ISBN 80-7084-146-x
 ŽAJA, J. a kol. 1998. Súčasný stav a perspektívy rozvoja zeleninárstva v SR. In: Zborník odborných prác zo 4. celoštátnej konferencie zeleninárov SR. Nitra : Agrotár, 1998. 160 s. ISBN 80-967538-6-x

Kontaktná adresa :

prof. Ing. Ivan Mojmir Zoborský, CSc.; Katedra ekonomiky, Fakulta ekonomiky a manažmentu, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, 949 76 Nitra, Tr. A. Hlinku 2, tel.: 087/6508 594

Acta oeconomica et informatica 2
 Nitra, Slovaca Universitas Agriculturae Nitiae, 2000, s. 48-52

INTEGRÁCIA KRAJÍN STREDNEJ A VÝCHODNEJ EURÓPY DO EÚ A VEREJNÁ VOĽBA INTEGRATION OF CENTRAL AND EAST-EUROPEAN COUNTRIES INTO THE EU: A PUBLIC CHOICE APPROACH

Ján POKRIVČÁK¹, Harry de GORTER²

¹Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre a Policy Research Group, KU Leuven

²Cornell University, Ithaka

A political economy model is developed to evaluate preferences of politicians of EU member states for agricultural protection within the Common Agricultural Policy (CAP). The model draws on Down's economic theory of democracy as particularly furthered by Swinnen and de Gorter. Inter-country transfer of income modify optimal policies of individual member states. Net contributors to the CAP prefer reduction of common intervention prices relative to what they would have opted for without inter-country transfers. Politicians of net contributors to the CAP prefer higher level of agricultural protection inside the EU than they would have preferred outside the CAP. The accession of Central and East European countries into the EU will increase politically optimal level of protection of politicians of Central and East European countries while decrease that of politicians of current EU members.

Key words: public choice,, integration, agriculture, European Union, Central and Eastern Europe